

Top 10 *Achillea millefolium* – inheems met variatie

Voor meer dan alleen gezonde longen

Waarschijnlijk is de naam gegeven door de oude Grieken, die de plant gebruikten voor medicinale doeleinden.

De soortnaam *millefolium* is vrij gemakkelijk te herleiden en verklaart ook de Nederlandse benaming voor deze

Achillea: duizendblad. Door het dubbel ingesneden, langwerpige en daardoor veervormige blad lijkt het net of het duizend kleine blaadjes zijn. Bovendien heeft het blad een bijzondere geur.

Marlien van der Linden

Auteur: Marlien van der Linden

De betekenis van de geslachtsnaam *Achillea* is vager. Waarschijnlijk is de naam gegeven door de oude Grieken, die de plant gebruikten voor medicinale doeleinden. Zij hebben de plant toen genoemd naar de held Achilles – inderdaad, die van de achillespees. Hij liet zijn soldaten ermee verzorgen tijdens de Trojaanse Oorlog.

Grote diversiteit

Van origine bloeit de plant wit in tuilvormige schermen. Hij is lid van de grote familie van de composieten, de *Asteraceae*. In de natuur zijn de planten te vinden op dijkhellingsen, in bermen en in ruige gebieden. Tegenwoordig maken ze geregeld deel uit van bloemenmengsels. Ze houden van aardig droge tot matig vochtige grondsoorten. Alleen zware klei is funest voor deze plant. Hij is dus heel breed toepasbaar. Zon wordt op prijs gesteld, een klein beetje halfschaduw wordt getolereerd. Alle planten bloeien tussen juni en september en hebben een hoogte die – afhankelijk van de grondsoort – varieert van 60 tot 80 cm. Het is dus een zeer makkelijke plant, die zelfs tegen (zee)wind kan.

Ziekten en plagen

Vooral in tuinen met een grote variatie is er nauwelijks sprake van ziekten en/of plagen. Af en toe eens een spuugbeestje, dat is het wel. Oké, er kan ook weleens een luisje in zitten, maar dat spoelt er wel uit tijdens de eerste de beste regenbui. Een grotere tegenvaller is dat de plant zomaar kan wegvallen. Na de winter komt hij niet altijd overtuigend terug. Dit is vaak afhankelijk van de grondsoort, maar het is ook onvoorspelbaar, grillig gedrag. Wanneer de plant wat ouder wordt, is het verstandig om deze, liefst half september, op te rooien en de nieuwe scheuten terug te planten. Zo wordt de kans op wegvallen na de winter kleiner.

Combinaties

Door de brede toepasbaarheid en lange bloei, zeker als je de oude bloemen eruit knipt, zijn er vele mooie combinaties met andere vaste planten en grassen te verzinnen. De horizontale bloeiwijze is hard nodig in een ontwerp om een interessanter beeld te creëren naast de vele aarvormige bloemen. Zo zijn deze planten prima te verenigen met allerlei soorten

Geranium, *Salvia* en *Nepeta*. Door de vaak grijs-groene ondertoon van het blad past de plant ook goed bij *Eryngium*, *Echinops* en grijsbladige planten.

Veredelingswerk

Deze top 10 heeft betrekking op de soort *millefolium*, maar om meer kleur in de bloem te krijgen, is hij regelmatig gekruist met de soort *filipendulina*. Daarom valt de naam *millefolium* af en toe weg in de wetenschappelijke naam. Deze aflevering is zoals gebruikelijk weer een persoonlijke keuze. Er zijn vele varianten op dit thema en er zullen er vast nog meer bij komen. Zijn het de beste? Ik heb er goede ervaringen mee, maar dat houdt niet in dat andere cultivars niet goed zijn. Een euvel kan zijn dat vooral de oudere soorten erg kunnen verbloeien, zoals we dat noemen in het vak. Dat wil zeggen dat de bloem bij het opengaan een helderder kleur heeft dan in het bijna uitgebloeide stadium; soms is die zelfs flets te noemen. Dat kan mooie kleurnuances geven, maar soms ook niet ...

DE TOP 10

1. *Achillea millefolium* 'Apfelblüte'

Dit is een zachtroze cultivar, die al jaren beproefd is. Hij verbloeit inderdaad van roze naar wit, maar in dit geval is dat een grappig gezicht. Eigenlijk is het een stabiele rijkbloeiende wilde vorm doordat hij vegetatief wordt vermeerderd. De cultivar 'Lilac Beauty' lijkt er veel op, maar zoals de naam al zegt, is die iets koeler van kleur, naar het lila toe, en ook verbloeiend. Hij wordt ten onrechte ook wel 'Apple Blossom' genoemd.

2. *Achillea millefolium* 'Cassis'

De kleur van de bloem zit dicht bij kersenrood dan bij cassisrood, net een slagje lichter rood dan de bekende 'Cerise Queen' (zie nummer drie). Je kunt echt met gedetailleerde kleurnuances werken. Deze cultivar zou niet misstaan samen met *Penstemon digitalis*-soorten, zoals de bekende 'Husker Red' met zijn dieprode, haast rozetvormige blad.

3. *Achillea* 'Cerise Queen'

Bovenstaande foto bewijst dat *Achillea* heel goed met *Salvia* gecombineerd kan worden. 'Cerise Queen' is met zijn fijne ingesneden blad en vlakke bloem complementair ten opzichte van salie. Beide komen zo goed tot hun recht, en door de lange bloeitijd houdt dit beeld lang stand in de border. In Duitsland heet deze plant *Kirschkönigin*. De bloemkleur is dus iets frisser dan die van 'Cassis'. (Op de foto is hij fletser dan in werkelijkheid.)

4. *Achillea* 'Credo'

Dit is de eerste *Achillea* in deze top 10 die zachtgeel van kleur is. Dit duidt erop dat het geen zuivere *millefolium* is, maar dat er ook *filipendulina*-genen in zitten, een kruising dus. Daardoor kun je hem in een ander kleurenpalet toepassen. Hij is prachtig met andere geelbladigen te combineren, zoals *Origanum vulgare* 'Thumble Variety'. Wordt de bloem ouder, dan zal hij weer naar crème verbloeien.

5. *Achillea* 'Hannelore Pahl'

'Hannelore Pahl' is ook zo'n kruising, maar warmer van kleur dan 'Credo'. Er zit meer echt roze in; in combinatie met warm geel is dat net even anders. Zowel 'Credo' als nummer 4 heeft de stevige stelen geërfd van *filipendulina* – een bijkomend voordeel. Ook is het blad iets grijzer. Dat houdt in dat de grond wat droger mag zijn.

6. *Achillea millefolium* RAINBOW-serie™ LIGHTNING PINK

LIGHTNING PINK behoort tot de Rainbow-serie. Deze serie bevat extra stevige planten; er is dus veel minder kans op wegvallen na de winter. De kleuren binnen de serie variëren van zacht geel en oranje-achtig tot licht- en donkerroze. Deze variant is overwegend lichtroze en geeft veel bloemen. Het is een Amerikaanse introductie.

7. Achillea 'Moonshine'

'Moonshine' is misschien wel de meest verkochte kruising. Met zijn zwavelgele bloem is hij zachter van kleur dan *filipendulina*-cultivars, maar hij heeft wel de stevige stelen en is niet zo hoog als zijn geelbloeiende ouder. Hij is al eind jaren 50 van de vorige eeuw gevonden door Alan Bloom van de beroemde Engelse kwekerij Blooms of Bressingham (die onder andere *Geranium ROZANNE* heeft geïntroduceerd).

8. Achillea millefolium 'Paprika'

'Paprika' is een bekende en geliefde soort. De donkere bloemblaadjes steken decoratief af tegen het gele hartje. Van deze roodbloeiende varianten zijn er verschillende op de markt. 'Red Velvet' is er zo één, maar ook 'Red Beauty' en 'Summerwine'. Hij is prima om voor de snij te gebruiken, maar eigenlijk geldt dat voor alle varianten.

9. Achillea 'Saucy Seduction'

Nog niet zo'n oude introductie is 'Saucy Seduction'. De foto geeft een wat vertekend beeld: doordat hij gemaakt is aan het einde van het bloeiseizoen, is de mooie warme roze en donkerroze kleur ervanaf. Google maar eens, dan zie je de goede kleur; die foto mogen wij niet zomaar plaatsen. Deze cultivar is te mooi om te laten schieten. Daarnaast is hij nog wat compacter groeiend; hij blijft onder de 60 cm.

10. Achillea 'Terracotta'

Het komt toevallig zo uit in dit alfabetische rijtje; ik kan met de echte topper eindigen. 'Terracotta' is nog steeds een veelgevraagde cultivar vanwege zijn warme, oranjeachtige, inderdaad terracotta-achtige kleur. Hij is indertijd door Ernst Pagels gevonden. Deze Duitse vasteplantenkweker introduceerde in de vorige eeuw graag nieuwe soorten. Hij is goed met paarse tinten te combineren, omdat beide kleuren secundair zijn in de kleurencirkel.

Top 10	Kleur bloem	Bloeitijd	Hoogte	Per m ²
<i>Apfelblüte</i>	roze	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Cassis</i>	kersenrood	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Cerise Queen</i>	fuchsiarood	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Credo</i>	zachtgeel	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Hannelore Pahl</i>	geel/roze	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Lightning Pink</i>	licht rose	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Moonshine</i>	zwavelgeel	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Paprika</i>	rood	jun-sept	70-90	5 tot 7
<i>Saucy Seduction</i>	donkerroze	jun-sept	60-70 cm	5 tot 7
<i>Terracotta</i>	oranje/brons	jun-sept	70-90 cm	5 tot 7

Series

De laatste jaren zijn er verschillende series op de markt gekomen. De Rainbow-serie heb ik al genoemd. De Firefly-serie is van het Amerikaanse merk Proven Winner, evenals de New Vintage-serie. Er is ook de Sassy Summer-serie, en dan mis ik er vast nog een paar. Je merkt dat ze hier en daar worden aangeboden, maar ik heb niet het idee dat het grote verbeteringen zijn ten opzichte van het bestaande sortiment. De gerenommeerde vasteplantenkwekers bieden nog steeds de oude getrouwen aan. Het lijkt erop dat bedrijven graag een eigen lijn hebben, net als in de modewereld...

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!